

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Декан факультету

ФІТ

Тетяна ГОВОРУЩЕНКО
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Підпис

2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Смарт-технології та Інтернет речей Назва дисципліни

Галузь знань – 12 Інформаційні технології
Спеціальність – 126 Інформаційні системи та технології
Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма – Інформаційні системи та технології
Обсяг дисципліни – 5 кредитів ЄКТС, **Шифр дисципліни** – ОПІ.07
Мова навчання – українська
Статус дисципліни: обов'язкова (професійної підготовки)
Факультет – Інформаційних технологій
Кафедра – Комп'ютерної інженерії та інформаційних систем

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин							Курсовий проєкт*	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
			Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття									Залік	Іспит
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота, у т.ч. ІРС					
Д	3	5	5	150	66	16	32	18			84	+			+
Разом ДФН			5	150	66	16	32	18			84	1			1

Примітка. *З навчальної дисципліни передбачений курсовий проєкт, зміст та вимоги до виконання якого регулюються відповідними методичними рекомендаціями.

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Інформаційні системи та технології» за спеціальністю Інформаційні системи та технології

Робоча програма складена канд. техн. наук, доцент Андрій НІЧЕПОРУК
Підпис автора(ів) Науковий ступінь, вчене звання, Ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів)

Схвалена на засіданні кафедри Комп'ютерної інженерії та інформаційних систем

Протокол від 18.08 2025 № 1. Зав. кафедри Ольга ПАВЛОВА
Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету інформаційних технологій

Голова вченої ради факультету Тетяна ГОВОРУЩЕНКО
Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва кафедри	Підпис	Ініціали, прізвище
Завідувач кафедри, ДФ, доц.	Комп'ютерної інженерії та інформаційних систем		Ольга ПАВЛОВА
Гарант освітньо-професійної програми, д-р.техн. наук., проф.	Комп'ютерної інженерії та інформаційних систем		Єлизавета ГНАТЧУК

3. Пояснювальна записка

Дисципліна «Смарт-технології та Інтернет речей» є однією із дисциплін професійної підготовки і займає провідне місце у підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, очної (денної) (далі – денної) форми здобуття вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Інформаційні системи та технології» в межах спеціальності 126 Інформаційні системи та технології

Пререквізити – Комп'ютерна логіка, Інформаційні технології.

Кореквізити – Комп'ютерні системи та мережі, Менеджмент проєктів інформаційних систем та бізнес аналітика.

Відповідно до освітньої програми дисципліна сприяє забезпеченню:

компетентностей: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в області інформаційних систем та технологій, або в процесі навчання, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, які потребують застосування теорій та методів інформаційних технологій (ІК); здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК2); здатність до розуміння предметної області та професійної діяльності (ЗК3); здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК5); здатність до пошуку, оброблення та узагальнення інформації з різних джерел (ЗК6); здатність розробляти та управляти проєктами (ЗК7); здатність працювати в команді (ЗК11); навички міжособистісної взаємодії (ЗК12); здатність спілкуватися державною мовою з професійних питань як усно, так і письмово (ЗК13); здатність розв'язувати поставлені задачі та приймати відповідні рішення; виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК14); здатність до проєктування, розробки, налагодження та вдосконалення системного, комунікаційного та програмно-апаратного забезпечення інформаційних систем та технологій, Інтернету речей, комп'ютерно-інтегрованих систем та системної мережної структури, управління ними (ФК3); здатність проєктувати, розробляти та використовувати засоби реалізації інформаційних систем, технологій та інфокомунікацій (методичні, інформаційні, алгоритмічні, технічні й програмні) (ФК4); здатність використовувати сучасні інформаційні системи та технології (виробничі, підтримки прийняття рішень, інтелектуального аналізу даних та інші), методики й техніки кібербезпеки під час виконання функціональних завдань та обов'язків (ФК6); здатність вибору, проєктування, розгортання, інтегрування, управління, адміністрування та супроводжування інформаційних систем, технологій та інфокомунікацій, сервісів та інфраструктури організації (ФК10); здатність управляти та користуватися сучасними інформаційно-комунікаційними системами та технологіями (у тому числі такими, що базуються на використанні Інтернету) (ФК12); здатність проводити обчислювальні експерименти, порівнювати результати експериментальних даних і отриманих рішень (ФК13); здатність формувати нові конкурентоспроможні ідеї й реалізовувати їх у проєктах (стартапах) (ФК14); здатність розробляти, налагоджувати та вдосконалювати програмне забезпечення інформаційних систем та технологій, в тому числі смарт-технологій (ФК16).

програмних результатів навчання: демонструвати знання сучасного рівня технологій інформаційних систем, практичні навички програмування та використання прикладних і спеціалізованих комп'ютерних систем та середовищ з метою їх запровадження у професійній діяльності (ПРН6); застосовувати правила оформлення проєктних матеріалів інформаційних систем та технологій, знати склад та послідовність виконання проєктних робіт з урахуванням вимог відповідних нормативно-правових документів для запровадження у професійній діяльності (ПРН8); приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення завдань спеціальності з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних та виробничих інтересів; ефективно працювати як індивідуально, так і у складі команди; використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та здорового способу життя (ПРН12); адмініструвати, використовувати, адаптувати та експлуатувати наявні і новітні інформаційні системи та технології, а також комп'ютерні системи та мережі із забезпеченням захисту інформації з метою реалізації встановленої політики інформаційної безпеки (ПРН14); оцінювати отримані результати та аргументовано захищати прийняті рішення; усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань, удосконалення креативного мислення; якісно виконувати роботу та досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики (ПРН15).

Мета дисципліни. Формування у здобувачів вищої освіти знань і компетентностей у сфері сучасних смарт технологій та Інтернету речей (ІоТ), необхідних для розуміння архітектури, протоколів і стандартів ІоТ, проєктування апаратних та програмних рішень, а також інтеграції ІоТ-систем у різні сфери життєдіяльності та їх застосування в інформаційних системах і технологіях.

Предмет дисципліни. Концепції, архітектури та стандарти Інтернету речей; технології підключення, взаємодії та управління ІоТ-пристроями; протоколи передачі даних; хмарні, туманні та граничні обчислення; аналітика ІоТ-даних і машинне навчання; застосування ІоТ у побуті, інфраструктурі, промисловості та концепції Індустрії 4.0.

Завдання дисципліни. Формування практичних навичок роботи з апаратними платформами (Arduino, ESP, Raspberry Pi) та ІоТ-протоколами (MQTT, CoAP, 6LoWPAN), застосування хмарних та туманних сервісів для обробки ІоТ-даних, реалізації проєктів ІоТ у сфері «розумного дому», а також надання знань про еталонні моделі, архітектури та мережні технології ІоТ і опанування методів проєктування, моделювання та управління ІоТ-системами.

Результати навчання. Після вивчення дисципліни студент повинен: знати та розуміти основні концепції, архітектури й стандарти ІоТ, технології доступу та протоколи обміну даними; аналізувати структури ІоТ-систем, еталонні моделі та проблеми, пов'язані з обмеженими ресурсами, масштабуванням і безпекою; застосовувати інструменти апаратного та програмного забезпечення для створення прототипів ІоТ-систем; проєктувати багаторівневі архітектури ІоТ з урахуванням сенсорного, мережевого та хмарного рівнів; інтегрувати ІоТ-пристрої у хмарні

платформи, використовувати сервіси віртуалізації, обробки поточкових даних і аналітики в реальному часі; оцінювати ефективність, надійність і відмовостійкість IoT-рішень, враховуючи специфіку протоколів та особливості апаратних обмежень; розробляти та впроваджувати безпечні, масштабовані й енергоефективні смарт-рішення на основі IoT; демонструвати здатність до практичної реалізації IoT-проектів у різних сферах застосування (побут, інфраструктура, промисловість, Індустрія 4.0).

4. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:			
	лекції	лабораторні заняття	практичні заняття	СРС
Тема 1. Концепції та стандарти Інтернету речей	4	12	6	20
Тема 2. Технології доступу до Інтернету речей	2	8	6	10
Тема 3. Теорія та методологія проєктування Інтернету речей	4	4	6	20
Тема 4. Управління проєктами Інтернету речей. Аналітика даних та допоміжні сервіси в Інтернеті речей	6	4		34
Разом за семестр:	16	32	18	84

5. Програма навчальної дисципліни

5.1 Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
	<i>Тема 1. Концепції та стандарти Інтернету речей</i>	4
1	Вступ до Інтернету речей. Основні концепції та стандарти в галузі Інтернету речей. Мережні технології Інтернету речей. Екосистема Інтернету речей. Технології, покладені в основу розвитку Інтернету речей. Еволюція Інтернету речей. Інфраструктура Інтернету речей. Поняття контексту. Давачі, виконавчі механізми, розумні об'єкти та підключення розумних об'єктів. Мережні стандарти і технології. Доступ до мережі та мережні технології IoT фізичного рівня: LPWAN, Cellular, Bluetooth Low Energy (BLE), ZigBee, NFC, RFID, Wifi, Ethernet. Мережні технології IoT рівня Інтернету: IPv6, 6LoWPAN, RPL. Обмежені вузли, обмежені мережі. Мережні технології IoT прикладного рівня: MQTT, AMQP, XMPP. Мережі 5G. Літ.: [1]	2
2	Основні концепції та стандарти в галузі Інтернету речей. Еталонні моделі Інтернету речей. Стандарти сумісності Інтернету речей. Еталонні моделі Інтернету речей.. Еталонна модель Всесвітнього форуму IoT (IoTWF). Фреймворк безпеки IoT. Проблеми, пов'язані з мережами Інтернету речей. Діапазон. Пропускна здатність. Споживання електроенергії. Переривчасте підключення. Сумісність. Безпека. Зв'язок M2M. Архітектура Інтернету речей. Функціональний стек Інтернету речей. Речі - давачі і виконавчі механізми. Мережний рівень зв'язку. Рівень додатків і аналітики. Туман, периферійні пристрої та хмара в Інтернеті речей. Туманні обчислення. Граничні обчислення. Функціональні блоки екосистеми Інтернету речей. Літ.: [1]	2
	<i>Тема 2. Технології доступу до Інтернету речей</i>	2
3	Лекція № 3. Мережні технології доступу до Інтернету речей. Бездротові стандарти зв'язку в Інтернеті речей. Технологія бездротового доступу IEEE 802.15.4. Фізичний та MAC рівні IEEE 802.15.4. Топологія та безпека IEEE 802.15.4. Конкурентні технології. Технологія бездротового доступу 802.11ah. Фізичний та MAC рівні 802.11ah. Топологія та безпека 802.11ah. Конкурентні технології. Технологія бездротового доступу LoRaWAN. Фізичний та MAC рівні LoRaWAN. Топологія та безпека LoRaWAN. Конкурентні технології. Мережний рівень: обмежені вузли, обмежені мережі, версії IP. 6LoWPAN. Застосування транспортного протоколу. SCADA. Адаптація SCADA для IP. Протоколи прикладного рівня Інтернету речей: CoAP та MQTT. Літ.: [1]	2
	<i>Тема 3. Теорія та методологія проєктування Інтернету речей</i>	4
4	Стратегії створення проєктів Інтернету речей. Стратегії створення проєктів Інтернету речей. Багаторівнева архітектура Інтернету речей. Рівень пристроїв. Граничний рівень. Хмарний рівень. Реалізація «Безпеки за задумом». Автоматизація операцій. Дизайн для сумісності. Компоненти еталонної архітектури Інтернету речей. Специфікація мети і вимог. Специфікація процесу. Специфікація моделі предметної області. Специфікація інформаційної моделі. Специфікації послуг. Специфікація IoT рівня. Специфікація функціонального подання. Специфікація операційного подання. Літ.: [1]	2
5	Апаратно-технічне забезпечення в проєктах Інтернету речей. Керування апаратно-технічними засобами в проєктах Інтернету речей. Вибір апаратно-технічних засобів для проєктів Інтернету речей. Вимоги до апаратно-технічних засобів в IoT. Характеристики пристрою IoT. Типи готового обладнання для створення прототипу проєкту IoT. Вибір між платами для розробки мікроконтролерів і одноплатними комп'ютерами. Arduino як апаратна платформа для проєктів Інтернету речей. Вбудована обчислювальна логіка. Апаратне забезпечення вбудованих систем. Програмне забезпечення вбудованих систем. Мікроконтролери для вбудовуваних обчислень в пристроях IoT. Будівельні блоки IoT. Рівні архітектури IoT. Сенсорний, комунікаційний та мережевий рівні. Шлюзи та мережевий рівень. Рівень служб керування. Рівень додатків. IoT-платформа як проміжне програмне забезпечення. Стек технологій платформи IoT. Оптимізація розробки додатків IoT за допомогою платформи IoT. Керування пристроєм. Проблеми керування пристроями. Протоколи керування пристроями. Функції керування пристроєм. Літ.: [1]	2
	<i>Тема 4. Управління проєктами Інтернету речей. Аналітика даних та допоміжні сервіси в Інтернеті речей</i>	6

6	Аналітика даних в Інтернеті речей. Структуровані та неструктуровані дані. Дані в русі. Дані в спокої. Дані у використанні. Задачі і проблеми аналітики даних в Інтернеті речей: масштабування даних, волатильність даних, одержання даних. Генерування даних. Одержання даних з Інтернету речей та M2M пристроїв. Валідація даних. Технології зберігання даних. Категоризація даних для зберігання. Збір подій. Сховище даних. Управління центром обробки даних. Управління сервером. Сховище просторових даних. Розподілена аналітика. Гранична аналітика. Аналітика в режимі реального часу. Машинне навчання в проєктах Інтернету речей. Нозподілене сховище подій і платформа для їх багатопотокового оброблення Kafka Літ.: [1]	2
7	Інтернет речей, заснований на хмарних технологіях. Обчислення за допомогою хмарної платформи для додатків/послуг IoT/M2M. Парадигма хмарних обчислень. Сервіси хмарних платформ. Віртуалізація. Властивості та переваги хмарних обчислень. Проблеми хмарних обчислень. Хмарні моделі розгортання. Літ.: [1]	2
8	Практичне застосування Інтернету речей. Безпека в Інтернеті речей. Інтернет речей у побуті, інфраструктурах, будівлях, охороні, промисловості, побутовій техніці, іншому електронному обладнанні. Вимоги до додатків Інтернету речей. Інтернет речей і концепція Індустрії 4.0. Літ.: [1]	2
Разом за семестр		16

5.2 Зміст практичних занять

№ п/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
<i>Тема 1. Концепції та стандарти Інтернету речей</i>		6
1	Основи побудови IoT рішень на базі апаратної обчислювальної платформи Arduino Літ.: [1]	2
2	Обробка подій та неблокуючі таймери для керування пристроями в системах Інтернету речей Літ.: [1]	2
3	Отримання та опрацювання даних від аналогових і цифрових сенсорів у системах Інтернету речей Літ.: [1]	2
<i>Тема 2. Технології доступу до Інтернету речей</i>		6
4	Інтеграція MQTT у мережі Інтернету речей для передавання сенсорних даних Літ.: [1]	2
5	Проєктування IoT системи моніторингу температури на основі взаємодії ESP32 та Google Таблиць Літ.: [1]	2
6	Збір даних з датчиків та передача їх до хмарного середовища Google Таблиць. Реалізація у середовищі Wokwi Літ.: [1]	2
<i>Тема 3. Теорія та методологія проєктування Інтернету речей</i>		6
7	Програмування апаратних компонентів в середовищі Arduino IDE. Організація доступу за допомогою 16-ти кнопкової клавіатури Літ.: [1]	2
8	Програмування символьних графічних дисплеїв. Функції для роботи з текстом. Створення та виведення власних символів Літ.: [1]	2
9	Узагальнення матеріалу семестру	2
Разом за семестр		18

5.3 Зміст лабораторних занять

№ п/п	Тема лабораторного заняття	Кількість годин
<i>Тема 1. Концепції та стандарти Інтернету речей</i>		12
1	Основи побудови IoT рішень на базі апаратної обчислювальної платформи Arduino Літ.: [1]	4
2	Обробка подій та неблокуючі таймери для керування пристроями в системах Інтернету речей Літ.: [1]	4

3	Отримання та опрацювання даних від аналогових і цифрових сенсорів у системах Інтернету речей Літ.: [1]	4
	<i>Тема 2. Технології доступу до Інтернету речей</i>	8
4	Інтеграція MQTT у мережі Інтернету речей для передавання сенсорних даних Літ.: [1]	4
5	Збір даних з давачів та передача їх до хмарного середовища Google Таблиць. Реалізація у середовищі Wokwi. Літ.: [1]	4
	<i>Тема 3. Теорія та методологія проєктування Інтернету речей</i>	4
6	Програмування апаратних компонентів в середовищі Arduino IDE. Організація доступу за допомогою RFID-модуля Літ.: [1]	4
	<i>Тема 4. Управління проєктами Інтернету речей. Аналітика даних та допоміжні сервіси в Інтернеті речей</i>	8
7	Проєктування програмно-апаратного забезпечення Інтернету речей з Vynk IoT Літ.: [2]	4
8	Проєктування програмно-апаратного забезпечення інформаційних систем Інтернету речей з Home Assistant Літ.: [2]	4
Разом за семестр		32

5.3 Зміст самостійної (у т.ч. індивідуальної) роботи здобувача вищої освіти

Самостійна робота студентів усіх форм здобуття освіти полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до виконання і захисту лабораторних робіт, тестування. Крім цього до послуг студентів сторінка навчальної дисципліни у Модульному середовищі для навчання, де розміщені Робоча програма дисципліни та необхідні документи з її навчально-методичного забезпечення.

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання теоретичного матеріалу з лекції №1, підготовка до виконання лабораторної роботи №1	5
2	Підготовка до захисту лабораторної роботи №1	5
3	Опрацювання теоретичного матеріалу з лекції №2, підготовка до виконання лабораторної роботи №2	5
4	Підготовка до захисту лабораторної роботи №2	5
5	Опрацювання теоретичного матеріалу з лекції №3, підготовка до виконання лабораторної роботи №3	5
6	Підготовка до захисту лабораторної роботи №3	5
7	Опрацювання теоретичного матеріалу з лекції №4, підготовка до виконання лабораторної роботи №4	5
8	Підготовка до захисту лабораторної роботи №4	5
9	Опрацювання теоретичного матеріалу з лекції №5, підготовка до виконання лабораторної роботи №5	5
10	Підготовка до захисту лабораторної роботи №5	5
11	Опрацювання теоретичного матеріалу з лекції №6, підготовка до виконання лабораторної роботи №6	5
12	Підготовка до захисту лабораторної роботи №6	5
13	Опрацювання теоретичного матеріалу з лекції №7, підготовка до виконання лабораторної роботи №7	5
14	Підготовка до захисту лабораторної роботи №7	5
15	Опрацювання теоретичного матеріалу з лекції №8, підготовка до виконання лабораторної роботи №8	5
16	Підготовка до захисту лабораторної роботи №8, підготовка до тестування за темами 1-4	9
	Разом за семестр:	84

6. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій та методів навчання, зокрема: лекції (з використанням методів візуалізації, проблемного й інтерактивного навчання, мотиваційних прийомів, інформаційно-комунікаційних технологій); лабораторні заняття (з використанням методів комп'ютерного моделювання, методів проектної діяльності, тренінгових вправ, аналіз проблемних ситуацій, пояснення, дискусія тощо); практичні заняття (майстер-клас, розв'язування ситуаційних завдань, презентацій, тренінгових вправ, дискусій, мозковий штурм); самостійна робота (опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до виконання та захисту лабораторних робіт, поточного та підсумкового контролю) з використанням інформаційно-комп'ютерних технологій та технологій дистанційного навчання.

7. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час аудиторних лабораторних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу, в т.ч. з використанням Модульного середовища для навчання. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- оцінювання результатів захисту лабораторних робіт;
- тестовий контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу з тем.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контролю, який проводиться з усього матеріалу дисципліни за білетами, попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри. Здобувач вищої освіти, який набрав з будь-якого виду навчальної роботи, суму балів нижчу за 60 відсотків від максимального балу, **не допускається** до семестрового контролю, поки не виконає обсяг роботи, передбачений Робочою програмою. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу) з усіх видів поточного контролю і не склав іспит, вважається таким, який **має** академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

8. Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього

процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватися в он-лайн режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до лабораторних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми), активно працювати на занятті, якісно підготувати звіт, захистити результати виконаної роботи, брати участь у дискусіях щодо прийнятих конструктивних рішень при виконанні здобувачами лабораторних робіт тощо.

Здобувачі вищої освіти мають дотримуватися встановлених термінів виконання всіх видів навчальної роботи відповідно до робочої програми навчальної дисципліни. Пропущене лабораторне заняття студент зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами тестування, а також за результатами захисту лабораторних робіт.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу або індивідуальну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, плагіат (в т.ч. із використанням мобільних девайсів)). У разі виявлення порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності **не допускаються**.

9. Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із встановлених Робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця навчальної роботи може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти з будь-якого виду навчальної роботи (структурної одиниці) рекомендується використовувати наведені нижче узагальнені критерії:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерія оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними приладами та інструментами, прикладними програмами. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві–три несуттєві похибки .
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві–три несуттєві помилки .
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.

Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вмiє видiляти головне i другорядне, допускається помилок у визначеннi понять, перекручує їх змiст, хаотично i невпевнено викладає матерiал, не може використовувати знання при вирiшеннi практичних завдань. Як правило, оцiнка «незадовiльно» виставляється здобувачевi вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисциплiни.
----------------------------	---

Структурування дисциплiни за видами навчальної роботи i оцiнювання результатiв навчання студентiв денної форми здобуття освіти у семестрi

Аудиторна робота								Контрольні заходи		Семестровий контроль	
_____ семестр											
Лабораторні роботи №:								Тестовий контроль:		Іспит	Разом балів
1	2	3	4	5	6	7	8	Т1-4			
Кiлькiсть балiв за вид навчальної роботи (мiнiмум-максимум)											
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	12-20		24-40	60-100*
24-40								12-20		24-40	

Примітки: *За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисциплiни кiлькiсть балiв, нижче встановленого мiнiмуму, здобувач отримує незадовiльну оцiнку i має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термiн. Інституційна оцiнка встановлюється вiдповiдно до таблицi «Спiввiдношення iнституційної шкали оцiнювання i шкали оцiнювання ЄКТС».

Оцiнювання результатiв захисту лабораторної роботи

Виконана й оформлена вiдповiдно до встановлених Методичними рекомендацiями вимог лабораторна робота комплексно оцiнюється викладачем при її захистi з урахуванням таких критерiїв: самостiйнiсть та правильнiсть виконання; повнота вiдповiдi та знання принципiв побудови, функцiонування та органiзацiї комп'ютерних систем i мереж; наявнiсть завдання та мети роботи, опису програмної частини (у виглядi програмного коду, конфiгурацiйних файлiв, сценарiїв автоматизацiї чи вiзуальних блок-схем), опису апаратної частини (у виглядi функцiональної, структурної або логiчної схеми, схеми потокiв даних, топологiї мережi, налаштувань обладнання або вiртуальних середовищ моделювання); результатiв виконання (у виглядi скрiншотiв роботи програмно-апаратної системи, отриманих графiкiв або таблиць, логiв роботи протоколiв i сервiсiв, аналізу результатiв, виявлених помилок та шляхiв їх усунення, пояснення логiки роботи системи чи мережi).

Результат виконання i захисту здобувачем вищої освіти кожної лабораторної роботи оцiнюється вiдповiдно до таблицi Критерiїв оцiнювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти.

У випадку виявлення здобувачем рiвня знань, нижчого нiж 60 вiдсоткiв вiд максимального балу, встановленого Робочою програмою для кожної структурної одиницi, лабораторна робота йому **не зараховується** i для її захисту вiн має детальнiше опрацювати матерiал з теми роботи, методикy її виконання, виправити грубi помилки та повторно вийти на її захист у призначений для цього викладачем час.

Оцiнювання результатiв тестового контролю

Кожний з тестiв, передбачених Робочою програмою, складається iз 42 тестових завдань, кожне з яких є рiвнозначним. Вiдповiдно до таблицi структурування видiв робiт за тестовий контроль здобувач залежно вiд кiлькостi правильних вiдповiдей може отримати вiд 12 до 20 балiв.

Розподiл балiв в залежностi вiд наданих правильних вiдповiдей на тестовi завдання

Кiлькiсть правильних вiдповiдей	1-25	26-27	28-29	30-31	32-33	34-35	36-37	38-39	40-41	42
Вiдсоток правильних вiдповiдей	0-59	61-64	67-69	71-74	76-79	81-83	86-88	90-93	95-97	100
Кiлькiсть балiв	-	12	13	14	15	16	17	18	19	20

На тестування вiдводиться 60 хвилин. Студент проходить тестування в он-лайн режимi у Модульному середовищi для навчання. Також, студент може проходити тестування письмово, записуючи правильнi вiдповiдi у талонi вiдповiдей. При отриманнi негативної оцiнки тест слiд перездати до термiну **наступного** контролю.

Оцiнювання результатiв пiдсумкового семестрового контролю (iспит)

Освітня програма передбачає пiдсумковий семестровий контроль з дисциплiни у формi iспиту, завданням якого є системне й об'єктивне оцiнювання як теоретичної, так i практичної пiдготовки здобувача з навчальної дисциплiни. Складання iспиту вiдбувається за попередньо розробленими i затвердженими на засiданнi кафедри билетами. Вiдповiдно до цього в екзаменацiйному билетi пропонується поєднання питань як теоретичного (в т.ч. у тестовiй формi), так i практичного характеру.

Таблиця – Оцiнювання результатiв пiдсумкового семестрового контролю здобувачiв денної форми навчання (40 балiв для пiдсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мiнiмальний (достатнiй) бал (задовiльно)	Потенцiйні позитивні бали* (середнiй бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (вiдмiнно)
Теоретичне питання № 1	3	4	5
Теоретичне питання № 2	3	4	5

Практичне завдання № 1	9	12	15
Практичне завдання № 2	9	12	15
Разом:	24	32	40

Примітка. * *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (24 бали) та максимального (40 балів), знаходиться в межах 25-39 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.*

Для кожного окремого виду завдань підсумкового семестрового контролю застосовуються критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти, наведені вище (Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти).

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання у балах з усіх видів навчальної роботи до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені нижче у таблиці «Співвідношення».

Семестровий іспит виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «відмінно/добре/задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці Співвідношення.

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна оцінка (рівень досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
D	66-72		
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

10. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Екосистема Інтернету речей.
2. Технології, покладені в основу розвитку Інтернету речей.
3. Еволюція Інтернету речей.
4. Інфраструктура Інтернету речей.
5. Поняття контексту.
6. Мережні стандарти і технології.
7. Доступ до мережі та мережні технології IoT фізичного рівня: LPWAN, Cellular, Bluetooth Low Energy (BLE), ZigBee, NFC, RFID, Wifi, Ethernet.
8. Мережні технології IoT рівня Інтернету: IPv6, 6LoWPAN, RPL.
9. Обмежені вузли, обмежені мережі.
10. Мережні технології IoT прикладного рівня: MQTT, AMQP, XMPP.
11. Мережі 5G.
12. Стандарти сумісності Інтернету речей.
13. Еталонні моделі Інтернету речей.
14. Еталонна модель Всесвітнього форуму IoT (IoTWF).
15. Фреймворк безпеки IoT.
16. Проблеми, пов'язані з мережами Інтернету речей.
17. Зв'язок M2M.
18. Архітектура Інтернету речей.
19. Функціональний стек Інтернету речей.
20. Туман, периферійні пристрої та хмара в Інтернеті речей.
21. Туманні обчислення.
22. Граничні обчислення.
23. Функціональні блоки екосистеми Інтернету речей.

24. Бездротові стандарти зв'язку в Інтернеті речей.
25. Технологія бездротового доступу IEEE 802.15.4.
26. Фізичний та MAC рівні IEEE 802.15.4.
27. Топологія та безпека IEEE 802.15.4.
28. Технологія бездротового доступу 802.11ah.
29. Фізичний та MAC рівні 802.11ah.
30. Топологія та безпека 802.11ah.
31. Технологія бездротового доступу LoRaWAN.
32. Фізичний та MAC рівні LoRaWAN.
33. Топологія та безпека LoRaWAN.
34. Мережний рівень: обмежені вузли, обмежені мережі, версії IP.
35. 6LoWPAN.
36. Застосування транспортного протоколу.
37. Адаптація SCADA для IP.
38. Протоколи прикладного рівня Інтернету речей: CoAP та MQTT.
39. Стратегії проектування програмно-апаратних пристроїв Інтернету речей.
40. Багаторівнева архітектура Інтернету речей.
41. Компоненти еталонної архітектури Інтернету речей.
42. Специфікація мети і вимог.
43. Специфікація процесу.
44. Специфікація моделі предметної області.
45. Специфікація інформаційної моделі.
46. Специфікації послуг.
47. Специфікація IoT рівня.
48. Специфікація функціонального подання.
49. Специфікація операційного подання.
50. Вимоги до апаратно-технічних засобів в IoT.
51. Вибір між платами для розробки мікроконтролерів і одноплатними комп'ютерами.
52. Arduino як апаратна платформа для проектів Інтернету речей.
53. Вбудована обчислювальна логіка.
54. Апаратне забезпечення вбудованих систем.
55. Програмне забезпечення вбудованих систем.
56. Мікроконтролери для вбудовуваних обчислень в пристроях IoT.
57. Будівельні блоки IoT.
58. Рівні архітектури IoT.
59. IoT-платформа як проміжне програмне забезпечення.
60. Стек технологій платформи IoT.
61. Оптимізація розробки додатків IoT за допомогою платформи IoT.
62. Керування програмно-апаратними пристроями Інтернету речей.
63. Проблеми керування програмно-апаратними пристроями.
64. Протоколи керування програмно-апаратними пристроями.
65. Функції керування програмно-апаратними пристроями.
66. Структуровані та неструктуровані дані.
67. Дані в русі.
68. Дані в спокої.
69. Дані у використанні.
70. Задачі і проблеми аналітики даних в Інтернеті речей: масштабування даних, волатильність даних, одержання даних.
71. Одержання даних з Інтернету речей та M2M пристроїв.
72. Валідація даних.
73. Технології зберігання даних.
74. Категоризація даних для зберігання.
75. Збір подій.
76. Сховище даних.
77. Управління центром обробки даних.
78. Управління сервером.
79. Сховище просторових даних.
80. Розподілена аналітика.
81. Гранична аналітика.
82. Аналітика в режимі реального часу.
83. Машинне навчання в проектах Інтернету речей.
84. Обчислення за допомогою хмарної платформи для додатків/послуг IoT/M2M.
85. Парадигма хмарних обчислень.
86. Сервіси хмарних платформ.
87. Віртуалізація.

88. Властивості та переваги хмарних обчислень.
89. Проблеми хмарних обчислень.
90. Хмарні моделі розгортання.
91. Вимоги до додатків Інтернету речей.
92. Інтернет речей і концепція Індустрії 4.0.
93. Безпека в Інтернеті речей.

11. Навчально-методичне забезпечення

Освітній процес з дисципліни «Смарт технології та Інтернет речей» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою в модульному середовищі, у тому числі:

Смарт-технології та інтернет речей : методичні рекомендації до курсового проектування для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 126 «Інформаційні системи та технології» / К. Ю. Бобровнікова, Д. О. Денисюк, А. О. Нічепорук. Хмельницький : ХНУ, 2023 79 с.

12. Матеріально-технічне та програмне забезпечення дисципліни (за потреби)

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, мікроконтролерні плати (Arduino, ESP32, ESP8266), мобільні пристрої, датчики та виконавчі модулі, модулі реле, елементи комутації та живлення, проектор для демонстрацій.

Програмне забезпечення та сервіси: середовища розробки та налагодження (Arduino IDE), засоби роботи з GPIO, симулятор Wokwi, хмарний брокер MQTT (HiveMQ), локальний брокер MQTT Mosquitto, інтеграція з хмарними сервісами (Google Sheets, Google Web Apps Scripts), веб-інтерфейси для візуалізації та моніторингу IoT-даних, офісні програми та доступ до мережі Інтернет.

13. Рекомендована література:

1. Жураковський Б. Ю. Технології Інтернету речей. Навчальний посібник, Київ : КПІ, 2021.
2. Mishra R., Salunkhe S. Internet of Things: Technological Advances and New Applications. CRC Press. 2023 350 p.
3. Garnett R. Internet of Things: Technologies and Applications. NY Research Press 2023 280 p.
4. Koucheryavy Y., Aziz A. (Eds.). Internet of Things, Smart Spaces, and Next Generation Networks and Systems. Springer. 2024 450 p.
5. Misra S., Mukherjee A. Introduction to IoT. Cambridge University Press. 2023 320 p.
6. Gupta V. B. Post-Quantum Cryptography Algorithms and Approaches for IoT and Blockchain Security. Elsevier. 2024 380 p.
7. Song H. Access Control and Security Monitoring of Multimedia Information Processing and Transmission. IET Press 2023 300 p.
8. Doctorow C. The Internet Con: How to Seize the Means of Computation. Verso. 2023, 192 p

14. Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. URL : <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=7518>
2. Електронна бібліотека ХНУ. URL: <http://library.khmnu.edu.ua/>
3. Інституційний репозитарій ХНУ. URL : <https://elar.khmnu.edu.ua/home>

СМАРТ-ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІНТЕРНЕТ РЕЧЕЙ

Тип дисципліни	Обов'язкова
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Мова викладання	Українська
Семестр	П'ятий
Кількість призначених кредитів ЄКТС	5,0
Форми здобуття освіти, для яких викладається дисципліна	Очна (денна)

Результати навчання. Після вивчення дисципліни студент повинен: знати та розуміти основні концепції, архітектури й стандарти IoT, технології доступу та протоколи обміну даними; аналізувати структури IoT-систем, еталонні моделі та проблеми, пов'язані з обмеженими ресурсами, масштабуванням і безпекою; застосовувати інструменти апаратного та програмного забезпечення для створення прототипів IoT-систем; проектувати багаторівневі архітектури IoT з урахуванням сенсорного, мережевого та хмарного рівнів; інтегрувати IoT-пристрої у хмарні платформи, використовувати сервіси віртуалізації, обробки потокових даних і аналітики в реальному часі; оцінювати ефективність, надійність і відмовостійкість IoT-рішень, враховуючи специфіку протоколів та особливості апаратних обмежень; розробляти та впроваджувати безпечні, масштабовані й енергоефективні смарт-рішення на основі IoT; демонструвати здатність до практичної реалізації IoT-проектів у різних сферах застосування (побут, інфраструктура, промисловість, Індустрія 4.0).

Зміст навчальної дисципліни. Концепції та стандарти Інтернету речей; мережні технології IoT та еталонні моделі; архітектура й функціональний стек IoT; інфраструктура та екосистема IoT; давачі, виконавчі пристрої й розумні об'єкти; мережні технології доступу (LPWAN, Cellular, BLE, ZigBee, NFC, RFID, Wi-Fi, Ethernet, 6LoWPAN, RPL, 5G); прикладні протоколи (MQTT, CoAP, AMQP, XMPP); проектування та моделювання IoT-систем; багаторівневі архітектури IoT (сенсорний, мережевий, граничний, хмарний рівні); апаратне забезпечення IoT-проектів (Arduino, ESP8266, ESP32, сенсори, виконавчі модулі); управління IoT-пристроями та сервісами; аналітика даних в IoT (структуровані, неструктуровані, дані у русі та спокої); гранична та хмарна аналітика; обробка потокових даних у реальному часі; застосування Kafka у проектах IoT; хмарні платформи та сервіси для IoT; безпека, сумісність і надійність IoT; практичне застосування IoT у побуті, інфраструктурах, промисловості та концепції Індустрії 4.0.

Пререквізити: Комп'ютерна логіка, Інформаційні технології.

Кореквізити: Комп'ютерні системи та мережі, Менеджмент проектів інформаційних систем та бізнес аналітика.

Запланована навчальна діяльність: Мінімальний обсяг навчальних занять в одному кредиті ЄКТС навчальної дисципліни для *першого* (бакалаврського) рівня вищої освіти за денною формою здобуття освіти становить 10 годин на 1 кредит ЄКТС.

Форми (методи) навчання: лекції (з використанням методів візуалізації, проблемного й інтерактивного навчання, мотиваційних прийомів, інформаційно-комунікаційних технологій); лабораторні заняття (з використанням методів комп'ютерного моделювання, методів проектної діяльності, тренінгових вправ, аналіз проблемних ситуацій, пояснення, дискусія тощо); практичні заняття (майстер-клас, розв'язування ситуаційних завдань, презентацій, тренінгових вправ, дискусій, мозковий штурм); самостійна робота (опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до виконання та захисту лабораторних робіт, поточного та підсумкового контролю) з використанням інформаційно-комп'ютерних технологій та технологій дистанційного навчання.

Форми оцінювання результатів навчання: оцінювання лабораторних робіт; тестування.

Вид семестрового контролю: іспит

Навчальні ресурси:

1. Жураковський Б. Ю. Технології Інтернету речей. Навчальний посібник, Київ : КПІ, 2021.
2. Mishra R., Salunkhe S. Internet of Things: Technological Advances and New Applications. CRC Press. 2023 350 p.
3. Garnett R. Internet of Things: Technologies and Applications. NY Research Press 2023 280 p.
4. Koucheryavy Y., Aziz A. (Eds.). Internet of Things, Smart Spaces, and Next Generation Networks and Systems. Springer. 2024 450 p.
5. Misra S., Mukherjee A. Introduction to IoT. Cambridge University Press. 2023 320 p.
6. Gupta B. B. Post-Quantum Cryptography Algorithms and Approaches for IoT and Blockchain Security. Elsevier. 2024 380 p.
7. Song H. Access Control and Security Monitoring of Multimedia Information Processing and Transmission. IET Press 2023 300 p.

8. Doctorow C. The Internet Con: How to Seize the Means of Computation. Verso. 2023, 192 p
9. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=7518>
10. Електронна бібліотека ХНУ. Доступ до ресурсу: <http://library.khmnu.edu.ua/>

Викладач: канд. техн. наук, доцент Нічепорук А.О.